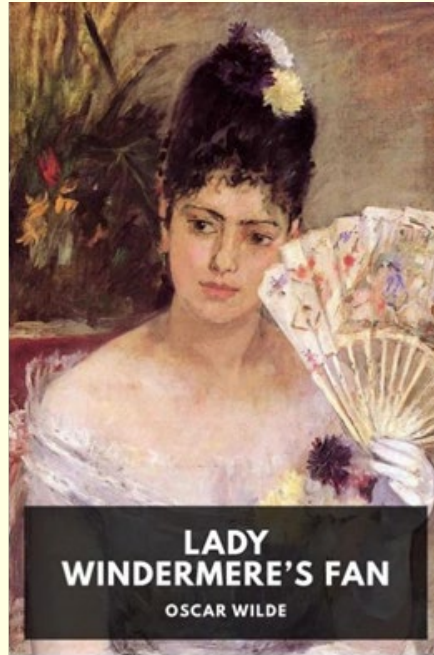

Leydi Windermere'in Yelpazesini'nden Tüberküloz Dışı Mikobakteriler*

From Lady Windermere's Fan to Non-Tuberculous Mycobacteria

Taylan Bozok¹¹Dr. Öğr. Üyesi Mersin Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji AD.<https://orcid.org/0000-0002-7094-4838>

Şekil 1. Oscar Wilde'in Leydi Windermere'in Yelpazesini oyununun e-kitap olarak yayınlanan kapağının fotoğrafı¹

Sayın Editör,

“Bir Londra sabahı Windermere çiftinin ikamet ettiği evde çay zamanıdır ve o akşam doğum günü balosuna hazırlanan Leydi Windermere'in ziyaretine arkadaşı Lord Darlington gelir. Leydi, kocasından hediye olduğunu belirttiği yelpazesini sallayarak Lord Darlington'a, kendisine yapmaya devam ettiği iltifatlardan dolayı rahatsız olduğunu ve bunun da kısmen kendi püriten yetiştirilme tarzından kaynaklandığını söyler. O sırada Berwick Düşesi gelir ve kısa bir süre sonra Lord Darlington ayrılır. Düşes, Leydi Windermere'e, kocasının başka bir kadını, Bayan Erylne'yi defalarca ziyaret ederek ve muhtemelen ona büyük meblağlarda para vererek evliliğine ihanet edebileceğini bildirir. Bu söylentiler Londra sosyetesinde uzun süredir dedikodu olarak varlığını sürdürüyordur, ancak görünen o ki Leydi Windermere bunu ilk kez duyuyordur. Düşes'in ayrılışının ardından Leydi Windermere, kocasının banka defterini kontrol etmeye karar verir. Kitabı masada bulur ve her şeyin normal olduğunu görür, ancak geri döndüğünde kilitli ikinci bir

*Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi, 2023;13(Özel Sayı):3-5

DOI: 10.31020/mutfd.1400401

e-ISSN: 1309-8004

Geliş Tarihi – Received: 5 Aralık 2023; Kabul Tarihi – Accepted: 17 Aralık 2023

İletişim – Correspondence Author: Taylan Bozok <taylanbozok@hotmail.com>

banka defteri olduğunu keşfeder. Kilidi açtıktan sonra, Bayan Erlyne'e verilen büyük meblağlardaki paraların listelendiğini görür".² On dokuzuncu yüzyılın sonlarında, toplumsal normlara karşı hicivli bir yaklaşım sergileyen Oscar Wilde'in orijinal adıyla "Lady Windermere's Fan" isimli Viktorya dönemine ait oyunundan bir sahne anlatılmıştır (**Şekil 1**).

Leydi Windermere oyunun baş kahramanıdır. Kendisi 21 yaşında ve iki yıldır evli olduğu Lord Windermere'den altı aylık bir oğlu vardır. Leydi Windermere kocasına tapıyor ve bebekken öldüğüne inandığı annesinin anısına büyük saygı duyuyordur. Lord Windermere'in bilmesine rağmen Bayan Erlyne'in aslında kendi annesi olduğundan habersizdir. Leydi Windermere, Londra toplumunda saygı duyulan bir kişidir ve yalnızca saygın insanlarla arkadaşlık kurmasıyla ünlüdür. Oyun boyunca kocasının kendisini Bayan Erlyne ile aldattığına ve neredeyse Lord Darlington'la kaçabileceğine inandırmaya başlar, ancak bu felakete sonuçlanabilecek kararı vermeden hemen önce Bayan Erlyne tarafından kurtarılır. Oyunun başında ahlak konusunda çok katı görüşleri olan ve tüm insanların ya iyi ya da kötü olduğuna inanan bu karakter, oyun ilerledikçe gerçek dünyada iyinin ve kötünün nasıl bir rol oynadığı konusunda giderek daha fazla kararsız hale gelmektedir. Özellikle Bayan Erlyne ile yaşadığı deneyimler ona aynı kişinin hem kötü hem de iyi olabileceğini göstermektedir. Leydi Windermere'in kafa karışıklığı ve ahlakın belirsizliğine dair yeni yeni ortaya çıkan anlayışı, oyunun ana temalarından birini oluşturmaktadır. Bunun yanında onun güzel yelpazesi ve takındığı titiz tavırlar, oyunun kadınlık ve oynanan cinsiyet temalarını görmek için sembolik bir bakış açısı sağladığı belirtilmiştir.³

Leydi Windermere'in titiz davranışı, Dr. Reich ve Dr. Johnson tarafından toplumsal normlar nedeniyle istemli olarak öksürüğün bastırılmasına benzetme olarak tasvir edilmiştir. Dr. Reich ve Dr. Johnson, kadınların balgam çıkarmayı sosyal olarak kabul edilemez bir davranış olarak görme ve dolayısıyla öksürüğü bastırma alışkanlığına daha fazla sahip olduklarını varsaymışlardır. Araştırmalarında, altta yatan bir akciğer hastalığı olmayan kadınlarda lingular ve sağ orta lob nodüler bronşektazi sendromunun gelişimini açıklamak için ilk kez 1992 yılında "Lady Windermere Sendromu" ismi önerilmiştir. Bağışıklık sistemi yeterli, önemli bir sigara içme öyküsü veya altta yatan akciğer hastalığı olmayan altı orta yaşlı ve yaşlı kadında sağ orta lob veya lingula ile sınırlı bir tüberküloz dışı mikobakteri olan *Mycobacterium avium* kompleksi (MAC)'ne bağlı akciğer enfeksiyonu gelişmiştir. Bu kadınların sağ orta lob ve lingula kısmında oluşan salgıların temizlenememesinden sorumlu olarak öksürüğü istemli olarak bastırma alışkanlığına sahip olabileceklerini öne sürmüşlerdir. Bu alışkanlık, bu bölgede inflamasyonun yoğunlaşması ve bronş tıkaçları oluşturmak suretiyle bronşektazilere ve MAC enfeksiyonuna zemin hazırladığını belirtmişlerdir.⁴ Daha sonrasında hem Iseman ve ark. hem de Pomerantz ve ark. yalnızca orta lob veya lingulada MAC enfeksiyonu olan 12 kadını tanımlamışlardır. Bu araştırmacılar ise, daha çok anatomik bozukluk ya da bağ dokusu hastalıklarından dolayı MAC'a bağlı akciğer enfeksiyonu gelişmiş olabileceğini öne sürmüşlerdir.⁵ Günümüzde de patogenezi ile ilgili tartışmalar devam etse de Lady Windermere Sendromu tüberküloz dışı mikobakterilerin neden olduğu bir akciğer enfeksiyonu olarak literatürde yerini almıştır.^{6,7}

Bilgi

Çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

1. Standart Ebooks.org [Internet]. Available from: <https://standardebooks.org/ebooks?query=lady+windermere&sort=newest&view=grid&per-page=12>.
2. Wikipedia, The Free Encyclopedia [Internet]. Lady Windermere's Fan. Available from: https://en.wikipedia.org/wiki/Lady_Windermere%27s_Fan.
3. LitCharts.com [Internet]. Available from: https://www.litcharts.com/sign-up?book=lady-windermere-s-fan&focus=pdf&utm_source=right_sidebar_pdf.

4. Reich JM, Johnson RE. Mycobacterium avium complex pulmonary disease presenting as an isolated lingular or middle lobe pattern. The Lady Windermere syndrome. Chest 1992;101(6):1605-9.
5. Dhillon SS, Watanakunakorn C. Lady Windermere Syndrome: Middle Lobe Bronchiectasis and Mycobacterium avium Complex Infection Due to Voluntary Cough Suppression. Clin Infect Dis 2000;30(3):572-5.
6. Reich JM. Pathogenesis of Lady Windermere syndrome. Scand J Infect Dis 2012;44(1):1-2.
7. Olivier KN. Lady Windermere Dissected: More Form Than Fastidious. Ann Am Thorac Soc 2016;13(10):1674-6.